

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Ro-
pitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

DELA VSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 30 VIN

Na poti ozdravljenja.

Vidimo jasno razvojno potezo od Dežmanovega propada pred 40 leti: Radikalno-nacionalni boj zaključen, nacionalistične stranke so opravile svojo misijo, nastopajo nove z modernimi načeli, odgovarjajočimi potrebam časa. Te pa ukazujejo socialni in gospodarski oziri, zlasti sedaj po vojni. Zato bi bilo proti naturi, če bi ne bilo prišlo v kljub vsem zaprekam in intrigam do koalicije socialnih strank, ki hočejo pričeti v mestu z novimi metodami in novimi vidiki zdraviti socialno gospodarsko življenje med nami.

To je prevažen memento za razvoj bodočnosti. Sile razmer bodo dovedle do skupnega nastopa vseh onih, ki jim je resno do dela za najširše ljudske plasti. Utrudi si mora prav gotovo prej ali slej pot spoznanje, da je treba ljudstvu dati kruha in trdne socialne pozicije, ker le to dvoje tvori trdno podlago za višji kulturni, umski in srčni razvoj. In tako upamo, da so županske volitve v slovenski prestolnici omen za vse tiste, ki štejejo glave le ob volitvah, ob času vlade pa dele — obznane in škorpione. Vemo pa, da stoji v evangeliju zapisano: ... Pa mu boš škorpiona dal? Ne škorpionov, nego pravic za vse! To je bila vodilna misel zlasti tistih občinskih svetnikov, ki so pri prvih in drugih županskih volitvah hoteli namenoma pokazati svojo inferiornost v kljub svoji razmeroma močni poziciji v ljudstvu in občinskem svetstvu.

Več kot čast in trenutni uspehi so nam tisti stoji ljubljanskega mesta, ki krvavo potrebujejo dobrih mestnih očetov! Da očetov, ne pa visokonosnih gospodov, ki ljudstvu samo — miloščino dele ob polnih mizah nekaj izvoljencev višjih sfer. Doba Dežman-Graselli je bila ena dosežena etapa v razvoju, druga se je pričela v sredo. Glasi se: dr. Tavčar — dr. Perič. Koalicija SLS, NSS in JSDS je samo prehod v socialno dobo ljubljanskega mesta.

In to je pomenljivo za celo Slovenijo, ki se bo skoro gotovo v tem znamenju našla kmalu na pravi poti do ozdravljenja v prid ne le slovenskega nego tudi vsega jugoslovanskega ljudstva.

Samo ta pot vodi navzgor, vse drugo v propast.

S tega vidika zremo v sedanost in bodočnost, »Peskovo afero« in Protičevu akcijo, ker vse to je le znak — prerokjenja in nove boljše dobe, ki gotovo pride za vse stanovalec v eni hiši po volji Onega, ki edini ve, čemu nas je združil ob uri — odločitve in svetovne sodbe.

KRALJ SE VRNE.

Belgrad, 29. sept. »Pravda« poroča, da se namerava kralj Aleksander kmalu vrniti domov. Vendar je mogoče, da se Pašić vseeno prvi napoti v Pariz in se vrne skupno s kraljem.

ZA INVALIDE.

Belgrad, 29. sept. Danes je tretja sekcija zakonodajnega odbora nadaljevala pretresanje referata g. dr. Dulibiča o uredbah, ki se tičejo invalidskega vprašanja. Deset uredb se je kodificiralo v eno uredbo, ki se je sprejela. Nerešeno je ostalo samo vprašanje o izenačenju invalidskih plač, doklad in pokojnine. Seja je bila zaključena ob deseti, prihodnja pa se je odredila za jutri.

POSLEDICE SLABE VALUTE.

Innsbruck, 29. sept. Kakor javljajo »Innsbrucker Nachrichten«, je morala neka tukajšnja veletrgovina za nekaj časa svoje prodajnice zapreti, da bi je ne izkupili inozemci, zlasti Italijani. Največ prodajalnic prodaja blago samo v omejenem številu.

GRAŠKI VELESEJEM.

Gradec, 29. sept. Graški veliki sejem ima veliko privlačno silo za inozemce, katerih prihaja vsak dan več. Doslej sklenjene kupčije so izredno velike. Včeraj popoldne je trgovinski ataše angleškega poslanstva na Dunaju Philipotts po nalogu svoje vlade obiskal sejem in se jako pohvalno izrazil o njegovi raznoterosti in dobri kakovosti.

Belgrad, 29. sept. Še vedno prihajajo vladi v Belgradu pritožbe od raznih občin v Dalmaciji, ki protestirajo proti sklepanju pogodb o ribolovu z Italijo.

Protičevi uspehi.

Belgrad, 29. sept. Včeraj je imel odbor radikalne stranke svoje posvetovanje, na katerem so se sklepale važne zadeve. Sklepi pa so ostali tajni. Po izjavi nekega radikalnega poslanca dopisniku »Jutarnjeg lista« se bodo pogajanja z demokrati nadaljevala dotlej, da se snide parlament, kar se zgodi 20. oktobra. Če se dotlej ne doseže sporazum, je Pašić pripravljen podati ostavko. Če Pašić pojde, bo kralj najbrže poveril sestavo nove vlade Protiču, ki bi od nje izključil demokrate.

Belgrad, 29. sept. Protič se je vrnil iz Kruševca v Belgrad. V Kruševcu je imel sijajno zborovanje, na katero so došli zastopniki radikalcev od vseh strani in mno-

go ljudstva. Z veliko odločnostjo so zborovalci pozivljali Protiča, naj nadaljuje svojo akcijo, da bo mogoče v naši državi sestaviti vlado s sodelovanjem večine slovenskega in hrvatskega ljudstva. Protič je z uspehom svojega pohoda v Kruševac zelo zadovoljen, ker e tam dobil dokaz, kako srbsko ljudstvo popolnoma odobrava njegov načrt za sporazum med srbskim, hrvatskim in slovenskim narodom.

Belgrad, 29. sept. Poslanec Ivanič, ki je s Protičem bil v Kruševcu, je izjavil, da so lažjave vse vesti, ki jih je demokratsko časopisje širilo o Protičevem zborovanju v Kruševcu. Protičev uspeh je nepričakovano velik.

Demokratska stranka se razcepi?

Belgrad, 29. sept. Demokratska stranka je v veliki nevarnosti. Iz vrst nekdanjih srbskih naprednjakov, ki so prestopili v demokratsko stranko in ki še danes tvorijo njeno glavno jedro, se je začela širiti

agitacija, naj se zopet osnuje stara srbska naprednjaška stranka. Širijo se tiskani pozivi, naj vsi naprednjaki obrnejo hrbet demokratom in se lotijo organizacije svoje stranke naprednjakov.

Omnium Serbe — nov škandal.

Belgrad, 29. sept. »Republika« poroča, da je vlada zagrešila nekaj, kar je treba javno ožigosati. Reparacijska komisija je ponudila jugoslovanski vladi kot prispevek k odškodnini celotno moderno nemško municijsko tovarno. Ta predlog reparacijske komisije pa je vlada odklonila, ker hoče znani srbsko-francoski kapitalistični

družbi »Omnium serbe« nakloniti monopol za izdelovanje municije in orožja v naši državi. Tako bodo radikalno-demokratske veličine s pomočjo francoskih kapitalistov pri tej družbi zaslužile svoje milijone. Zato je bilo potrebno odkloniti ponudbo reparacijske komisije.

Proglasitev samostojne zapadnomažarske države.

Za kralja in domovino.

Dunaj, 30. sept. »Neue Freie Presse« poroča iz Budimpešte od včeraj: Kakor se je tu izvedelo pozno na večer, se je včeraj, v sredo izvršil proglas samostojne zapadnomažarske države. Pod vodstvom Štefana Friedricha stoječi deželni-brambni svet je izdal proklamacijo, v kateri se glasi: Radi miru, ki ga nam je vsilila ententa, je bila mađarska vlada prisiljena odpove-

dati se izvrševanju vladarskih pravic v Zapadni Mađarski. Sedaj je prevzel deželno-brambni svet imperij nad Zap. Mađarsko in bo upravljal deželo ob samostojni vladi. Stari uradniki ostanejo na svojih mestih in bodo vršili dalje svoja dela za Boga, kralja in domovine. Vsakdo naj vrši svojo dolžnost!

Za propagando v prid razoroženja.

Ženeva, 29. sept. Tretja komisija je z malimi izpremembami sprejela poročilo o razorožitvi. Poročilo poudarja, da se brez Zedinjenih držav splošna razorožitev v Nemčiji in Rusiji ne more izvesti in da velika pomorska sila Zedinjenih držav onemogoča omejitve oboroževanja na morju.

Res je, da se v Nemčiji dela na razorožitve in da ruska vojska ne tvori nevarnosti za pravilno izvežbano evropsko armado. Sedaj je čas, da mešana komisija zveze narodov predloži ljudstvom konkreten predlog in da se podvzame v prid razorožitve obširna propaganda.

Ameriško-nemški posebni mir v nevarnosti.

London, 29. sept. »Dail Telegraph« javlja iz New Yorka, da narašča opozicija demokratov zoper posebni mir z Nemčijo in da obstoja možnost, da si republikanci

v senatu ne bodo mogli zagotoviti dvotretninske večine, ki je potrebna za ratifikacijo mirovne pogodbe.

Skopuh.

Spisal Henrik Conscience — prevel M. J. (Dalje.)

Pred hišnimi vrati je stal mlad kmet, ki je bil ravnotako zdrav kot dekle. Njegove lepe, mehke oči so govorile o njegovem notranjem miru in bogastvu njegove duše in ves njegov obraz je bil poln ljubavne vznepenosti in se v pravem pomenu besede smehljaj življenja. V njegovih potezah in v njegovem obnašanju je tičala posebna duhovitost, spojena z svobodoljubjem in odličnostjo. Med sto kmetijskih fantov bi smatral njega za izbranca, kar se tiče nadarjenosti, poguma in podjetnosti. Nasekaval je dolge veje leske in je bil pri tem opravilu nenavadno hiter. Njegove kretnje so bile proste in neprisiljene. Tudi njegove noge niso niti za hip mirovale, tako, da bi opazovalec mislil, da je imel veselje, da bi pri delu plesal. In v resnici: medtem ko je njegova sestra pri vodnjaku pela mično pesmico, ji je prižvižgaval in je premikal nevede roke in noge po ritmu petja.

Mlademu kmetu se je dobričal črn pes, ki mu je poskakoval k rokam in vmes večkrat zalajal, pa tako zadovoljno in dobrasrčno, kot da bi hotel še on sodelovati

pri tem petju in žvižganju.

V sosednjem drevju so čepeli preostali ptički, po strehah se je oglašal sitni vrabček in kraljiček pa je poskakoval po grmovju in zarastju.

In nad vse to pa je solnce razlivalo tokovja luči, sneg se je iskril v dijamantnem blesku in polja so bila lahno navdahnjena z rožnato in škrlatno rdečico.

Deklica je obmolnila, morda ker je posem izpela, ali pa ker se je morala nagneti nizko nad posodo z vodo.

Mladenč pa je vrgel svojo čepico kvišku, jo spet z rokami vjel in vžičeno pel:

»Proč bolesti in težave,
le veselje nas sladi,
strune že pojo iz daljave
in piščalka se glasi
s trobente zvoki jasnimi.
Proč z bolestjo za ta čas,
ko bo jutri žegnanje pri nas!»

»Bart, Bart!« je vzkliknila deklica, »spet si podivil. Človek bi še zbolel od smeha, če bi te moral vedno gledati in poslušati.«

»Da, ljuba Vanica,« je odvrnil ogovorjeni, »prav imaš, da me opozarjaš na to, kajti sicer bi izdal stvari, ki bi učinkovale strašno, Danes sem tako vesel in srečen,

Fond za zidanje malih stanovanj.

Obratna glavica omenjenega fonda, ki ga ustanavlja zakonski načrt nove stanovalniške neredbe, o kateri smo že poročali, bi obstojala v glavnem iz državnih in samoupravnih dotacij. Mi o tem zelo dvomimo, ker vemo, kako težko je obremenjen naš proračun, iz katerega je izbilo ministrstvo za socialno politiko v očigled važnosti tega resorta le picle kredite v primeri z onimi drugih ministrstev. Zato smatramo, da bodo glavni viri dohodkov v stanovanjski fond tvorili dohodki, ki so v naredbi opredeljeni sicer z »drugimi«, a so precejšnji, ker morajo po obstoječi stanovanjski naredbi prispevati zanj z 20 % prispevki od prve mesečne najemnine i najemniki i podnajemniki, kakor tudi na drugi strani hišni posestniki. Ti dohodki so v glavnem sledeči:

1. Posebne pristojbine od stanovanj in trgovskih lokalov, katerih višina se določa po velikosti, legi in gospodarskem položaju najemnika ali lastnika. — Te pristojbine se stekajo v stanovanjski fond že od 1. avg. t. l. Krivične so, ker zadevajo v glavnem že itak preobloženega najemnika in podnajemnika. Nova dopolnilna (!) naredba je torej v tem oziru le regulativ sedaj obstoječe, in ker bodo — kakor kaže vse — v glavnem tvorili temeljno glavnicu stanovanjskemu fondu baš te »posebne pristojbine« pod točko 1., je ta »nova« naredba le nujna in logična posledica prve od 1. avgusta 1921. Slednja malega človeka ne samo da ne zadovoljuje, marveč mu socialni položaj celo otežuje: zato jemljemo prva hvalepolna poročila o njej z rezervno na znanje, čeprav so v njej določila, ki še vsaj diše po socialni pravičnosti kot bomo razvideli spodaj.

2. Posebne pristojbine od nezazidanih prostorov v okolišju mestnih občin. Enkrat torej vendarle odločen »contra« spekulantom z zemljišči! V Ljubljani je n. pr. vse polno nezazidanih stavbenih parcel, s katerimi lastniki spekulirajo, da izbižejo iz njih ob ugodni priliki brez trohice lastnega dela čimvečje kupne cene. Taka zemljišča je treba obdačiti zelo občutno, da jih bodo sedanji lastniki — spekulantje radi prodali ceno in hitro, kar bo mestu v kras, prebivalstvu pa v socialno korist. Zakaj ni šel dr. Kukovec še korak dalje? Zakaj ni uveljavil v novem načrtu davka na zemljiško rento? Saj so te »posebne pristojbine« na las podobne temu davku! Za svoj okus se bojimo, da se ne bo g. minister udal nekega dne neki brzojavki društev hišnih posestnikov...

3. Posebne pristojbine od onih najemnikov stanovanj ter trgovskih in obrtnih lokalov, pri katerih ugotovi občinska oblast, da so v položaju sami zase graditi stanovanje ali obratno poslojpe. Tujci se obremene huje od domačinov. Smisel te točke je znani refren: Milijonarji naj zidajo hiše! To je znani lanski dr. Gosarjev re-

kot da imam več denarja kot sam Cecilijin stari stric.

»Tako!? In zakaj? Saj se ni nič posebnega pripetilo, tudi pričakovati nimam ničesar. Ali greš morda v ponedeljek na semenj?»

»Da, na semenj moram iti, kajti čas je, da se pobrigam za kakega prešička... Toda to ni vzrok! Toliko časa sem skrival le zase... no, sedaj pa vidi tudi ti!»

Po teh besedah je mladi kmet pristopil k svoji sestri, ki prijel za roko in jo odvedel v hišo s tako skrivnostnim pogledom, da ga je deklica gledala s širokimi očmi.

»No, kaj pa to pomeni? Kaj je?« je ona šepetala.

»Tiho!« jo je posvaril Bart s pritajenim glasom. Nato pa se je sklonil k njenemu ušesu in jo vprašal:

»V katerem mesecu smo sedaj, ljuba Vana?»

»Aj, pretekli teden smo imeli še januar, zdaj smo že v februarju.«

»Jutri je četrti. In ali tudi veš, Vanica, katera svetnica je ta dan zapisana v koledarju?»

»Kako naj to vem?»

»Sveta Ivana!« je vzkliknil mladenič z razj. nim smehom.

cept. Čudno! Dr. Kukovec je po letu dni izprevidel, da je imel lansko leto preganjanje in opljuvani poverljeni vendarje prav. — Ako bi bila lansko leto obdržala Gosarjeva, bi imel letos marsikak milijonar svojo hišo ter marsikaka delavska družina človeškemu dostojanstvu primerno stanovanje. Čudna so pota božje previdnosti: Najprej boj zoper pravični princip, nazadnje pa klone vsakdo pred njim, tudi JDS. Le z rokavicami, da se ne vidi blamaža... No, nič ne de. Nas more dejstvo le veseliti, ker je živ dokaz, kako neizogibno pelje današnji duh časa do nove družabne tvorbe, v kateri bo poginil kapitalizem, v kateri bo dovolj prostora za vse ljudi. Ako je nova naredba v istini mišljena kot resno socialno delo, potem bodo morale biti »posebne pristojbine«, spadajoče pod to poslednjo točko, tako visoke, da se milijonarju ne bo izplačevalo odrajtovati jih, marveč bo šel in si zidal svojo hišo odno obratno poslopje. Če smo rigorozni napram sebi, smemo biti še rigoroznejši napram tujcem: Inozemski špekulantje in milijonarji naj pod pritiskom »posebnih pristojbin« izginejo, ker imamo lastnih krvosov dovolj! Tako bo prav!

Josip Kremen.

VABILO na železničarsko veselico

ki jo priredi „Prometna zveza“ dne 2. oktobra 1921 v veliki dvorani hotela „Union“.

SPORED: 1. Šaljivi prizori. — 2. Srečolov. — 3. Šaljiva pošta. — 4. Godba.

Pri veselici sodeluje orkester dravske divizije. Za jestvine in pijačo dobro preskrbljeno.

Vstopnina znaša za osebo 2 din., otroci v spremstvu staršev vstopnine prosti.

K obilni udeležbi vabi

veselični odbor „Prometne zveze“.

Začetek točno ob 7. uri zvečer. Blagajna se odpre ob 6. uri.

Politični dogodki.

Politični dogodki.

Demokratske grožnje. Sinčiči »Sl. Narod« je z ozirom na volitev župana v Ljubljani priobčil pod naslovom »Tako ne pojde!« uvodnik, v katerem skoro neprikrito pozivlja vlado, naj razpusti sedanji občinski svet ter postavi komisarja. To svojo zahtevo utemeljuje glasilo g. dr. Trillerja s tem, ker ni bil za župana izvoljen kandidat JDS. Člankar pravi, da je JDS relativno najmočnejša stranka v obč. svetu, vsled česar ji po principih proporcionalnega sistema gre župan. »JDS šteje izmed sedaj veljavnih 42 mandatov 18, to je 43 odstotkov... Stara parlamentarna usansa je, da dobi relativna večina prvo mesto v predsedništvu, ostalim strankam, bodisi drugi relativno najmočnejši stranki, bodisi njihovi skupini gre drugo ali celo tretje mesto.« Tako argumentira »Narodov« član kar in grozi, da bo JDS delovanje obč. sveta sabotiral ter poskrbel, da vlada »iz državnih interesov« (malo denunciacije

»Sveta Ivana, zaščitnica naše matere?« je ponovila deklica in se radovedno ozrla v bratove oči.

»Jaz sem norec, kaj ne?« se je zasmel mladenič, »da, toda če ne bi jaz mislil na to, bi ti gotovo pozabil!«

»Toda to še ni vse, kar te je tako upijalo, čeprav je tudi ta vest razveselila. Spekli bomo kolače, kostanje, pili pivo, si pripovedovali pravljice in reševali uganke. Le priznaj Bart, da veš nekaj novega.«

»Da, Vanica, toda glede tega nisem niti najmanj tako vesel. Ali obljubiš, da boš molčala in ničesar ne povedala, niti materi?«

»Ne, gotovo ne, niti besedice ne bom izrekala!«

»No, poslušaj me! S tem cepljenjem drv sem se marsikaj zaslužil, kot veš, tako, da imamo od letos že nekaj prihrankov, čeprav smo že plačali najemnino in davke.

Tu pa sem spet pripravil poln voziček polen in mati ne ve, da doblim za vsak kup nekaj več kot po navadi. Jutri se peljem v mesto, kjer bom prodal svoja drva, pobral denar, od katerega bom nekaj pridržal, ne da bi mati kaj opazila.«

»Fej, Bart,« ga je deklica jezo prekinila, »bodi prepričan, da bom materi takoj povedala!«

»No, ne, le ne prehitro! Pusti, naj ti do konca povem. Še sama boš od veselja poskakovala. Ali nisi videla Vana, da je materina ruta že zelo slaba in skoro sram me je, če jo vidim iti v njej v cerkev.«

»Da, seveda, res je, tudi jaz sem že o tem razmišljala.«

ne škoduje) uveljavi nov volivni red. Za nas je jasno, da se gospodje, ki so skoro celo človeško generacijo oblačili in vedrili na ljubljanskem magistratu, ne morejo živeti v novi položaj. Vemo tudi prav dobro, da bodo storili vse, da se vzdrže na vladi: če ne demokratski župan, pa naj bo demokratski komisar! To moč danes imajo, ne sicer po zaslugi svojih idej in svojega števila, marveč po zaslugi belgrajske porode, ki so se ji prodali. In mi bi to pisanje saj s človeškega stališča blagohotno presojali, ko bi nam zgodovina JDSarske vlade na magistratu to omogočala. Videli pa smo, da so liberalci imeli pod dr. Tavčarjem na magistratu pičila dva glasova večine, da je bila druga najmočnejša stranka (SLS) tedaj absolutno izključena od vsakega vpliva, čeprav je že tedaj vladovala načelo proporca. Tedaj so gospodje žvižgali na proporc in vladali po svoje. Danes je opozicija v tem položaju, da sprejema lahko vlado na magistratu brez JDS. In sedaj so gospodje ogorčeni. Ali ni to hinavščina? Ne sklicuje se na to, da tvorite 43 odstotkov občinskega sveta. Mi pravimo: Ljudstvo je izvolilo 48 obč. svetnikov, od katerih je dobila JDS le 18, tedaj 37,5%, sedanja večina pa je dobila 48% mandatov, razveljavljenih pa je 12,5% mandatov. To so tedaj prave številke, ki kažejo voljo ljudstva. Te volje pa tudi vse vaše grožnje in vladni ukrepi ne bodo omajali, marveč brez dvoma še silno ojačali. Bodite prepričani, da pojde brez vas!

+ Fašisti ustrelili socialističnega poslanca. V Molu v provinciji Bari so fašisti ustrelili socialističnega poslanca Di Vagno, ki je prišel tje kaj na shod. Ogorčenje proti fašistom je splošno.

Dnevni dogodki.

Tisočdinarski falzifikati. Zadnji čas so se pojavili v prometu tisočdinarski falzifikati. Posebni znaki teh falzifikatov so: 1. Modre vzporedne črte, ki tvorijo ozadje, so na pravem bankovcu temnejše kakor na sumljivem. 2. Črteži sumljivega bankovca so sploščeni brez reliefa, ker na njem ni one lahke sence, ki se vidi na pravem bankovcu. 3. Desna glava ima okoli vratu bisernico, ki ima osem jagod. Pri pravem bankovcu se prva jagoda pričenja izven vratu, na sumljivem pa na vratu samem. 4. Papir sumljivega bankovca je videti pod črtežem popolnoma bel, dočim se na pravem vidi tisk na drugi strani. 5. Voden tisk na sumljivem bankovcu je slab, spločen, brez sence, na pravem pa modeliran in krepak. 6. Na pravem bankovcu se vidi voden tisk takoj na prvi pogled, na sumljivem bankovcu pa šele tedaj, ko ga obrnemo proti svetlobi.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredovalnice za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 18. do 24. septembra 1921 dela 207 moških in 137 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 248. — Promet od 1. januarja do 24. septembra 1921 izkazuje 25.303 strank in sicer 12.607 delodajalcev in 12.696 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 7398. — Dela iščejo: pisarniške moči, rudarji, kovinarji, krojači, šivilje, čevljarji, natakariji, natakariice, hotelske sobarice, dninarji, dninarice, strojniki, kurjači, trgovski sodruidniki, prodajalke, vzgojiteljice, bolniške strežnice, modistke, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: mizarji, usnarji, čevljarji, zidarji, tesači za železn. pragove, tesarji, oglarji, šivilje za obleke in perilo, ključavničarji, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, sobarice, vajenci, vajenke itd.

Sprejemanje kovanega drobiža. Po odločbi ministrskega sveta morajo sprejemati državne blagajne kovani drobiž po 5, 10 in 25 par v neomejeni količini, zasebniki pa so dolžni sprejemati kovani drobiž po 5 par do zneska 5 dinarjev, po 10 par do 10 dinarjev in po 25 par pa do najvišjega zneska 20 dinarjev.

Prošnje za dopotovanje inozemskih delavcev je vlagati interesom pri posameznih podružnicah Državne posredovalnice za delo, ki se nahajajo v Ljubljani, Mariboru, Ptuj, Murski Soboti in Celju (se otvori v kratkem), te jih pa vodijo potem dalje. V prošnjah, ki morajo biti zadostno kolekovane, je točno navesti ime in naslov vsake delavne moči, ki jo kdo želi dobiti iz inozemstva.

Proti draginji v Splitu. »Sodišče za pobiranje draginje« v Splitu pripravlja večjo akcijo proti novi draginji. Uredila se bo preskrba prebivalstva z oljem in mastjo, a proti špekulantom bodo v zmislu vladne naredbe najstrožje nastopili.

Nevaren morilec in tat. Oblasti poizvedujejo za Pavlom Radonjičem iz Črne gore, roj. l. 1898, ki je leta 1919. začasa vataške gibanje v Črni gori ubil nekega častnika SHS ter nato pobegnil v Sv. Ivan Medovanski. Od tu je odšel v Italijo, kjer je vstopil v legijo bivšega kralja Nikite. Po razpustu te legije je prišel na Goriško ter tam delal kot zidarski delavec. Na hrani je bil pri družini Mohor v Orehovljah,

katero je 14. t. m. okradel za 2000 lir in nato neznan kam pobegnil. Radonjič je večkrat govoril, da pojde v Jugoslavijo ter je sedaj to namero najbrže izvršil. Proti njemu je izdana tiralica.

D. M. v Polju. Naši Sokoli so imeli dne 25. t. m. svojo javno prireditev, v javno telovadbo, ki je po mnenju nevesčakov zelo klaverno uspela. Tembolj je pa uspel ples, ki so ga aranžirali naši dvakrat dični Or.. pardon Sokoli. Nadvse značilno je, da niso mogli strpeti 6 tednov žalovanja po smrti Nj. Velicanstva kralja Petra I., dasi so bili o tem poučeni, saj so med njimi tudi državni ranešenci in najvišji državotvorci. Kje je tisti patriotizem, kateri jim je vedno v ustih? Kje je bilo orožništvo (stražmojster v civilu), da bi jim to zabranilo? Zahtevamo, da se izvrši takoj stroga preiskava o tem slučaju, ki tako žali spomin pokojnega kralja. — Seveda da brez pretepa, kakor vselej, se tudi ta prireditev ni mogla izvršiti, tako da so jo morali že ob devetih odkuriti, nekateri tudi s krvavečimi nosovi in razbitimi glavami. Sokol izdaja razne parole, kakor: Kdor Slovan, ta Sokol, kdor Jugoslovan, ta Sokol itd. Naši Sokoli pa pravijo: Kjer Sokol, tam je ples; Kjer Sokol, tam pretep. — To so dejstva, ki jasno osvetljujejo, kako pri nas Sokoli vzgajajo mladino. Staršem tam okrog Ljubljane pa svetujemo, ako hočejo vzgojiti svoje otroke v dobre plesalce in pretepače, kar k Sokolu naj jih pošljejo; tam se lahko izvežbajo v prave mojstre v tej stroki.

Ustanovitev »Zupanske zveze« za novo-meski politični okraj se vrši v ponedeljek 3. oktobra ob 10. uri dopoldne v Rokodelskem domu v Novem mestu. — Zupani, občinski svetovalci, odborniki in njih namestniki, kakor tudi drugi, iz sodnih okrajev Novo mesto, Trebnje in Žužemberk se vabijo, da se polnoštevilno udeležijo ustanovitve. — Poroča predsednik »Zupanske zveze za Slovenijo«, poslanec Stanovnik.

Nepoznan gluhonem deček. Na županstvo občine št. Peter pri Novem mestu je pred 14 dnevi prišel 9—12 let star gluhonem deček okroglega obraza, temnoplavih las in rujavih oči; zgornje zobe ima redke. Obleden je v ponošene hlače iz domačega platna. Oblast bi rada dognala njegovo identiteto.

Ježice in želod na vagonu je ponujal nedavno 23 letni Al. Novak iz Hlebe v gostilni Smole v Šmarju. Ob tej priliki je popil in pojedel za 72 K, nato pa brez plačila odšel. Zato se zanj zanima roka pravice.

Harmoniko je poneveril 36 letni delavec Ivan Ilovac iz Zaverstnika pri Litiji svojemu tovarišu Andreju Friju. Harmonika je vredna 18.000 K.

Ljubljanski dogodki.

Prva zabavna prireditev organizacije javnih nameščencev, somišljenikov SLS v Ljubljani, se vrši 1. oktobra v veliki dvorani hotela »Union«. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Spored: Deklamacije, komični nastopi, petje, srečkanje, šaljiva pošta, vinska trgtav itd. Pri prireditvi sodeluje godba dravske divizije. Bufet za jestvine in fino pecivo v lastni režiji v mali dvorani. Vstopnina: za osebo 2 din., za družino: družinski poglavar 2 din., za vsakega nadaljnega družinskega člana 1 din. — Vstopnice se dobijo v predprodaji v trgovini Ničman, Kopitarjeva ulica.

Žvižgovci. Prijatelj nam piše: Pri volitvi župana v sredo se je bilo zbralo pred magistratom tudi nekaj mladincev »Jutrovega« kalibra. Prav nestrpno so pričakovali rezultata. Ko se je po doznalo, kdo je župan, so sklenili v glasnem razgovoru, da se morajo »klerikalni odborniki« izžvižgati. Toda občinstvo je bilo vse veselo razpoloženo in se je videlo, da ni več mesta za JDSarje. Zato so jo hitro pobrali kot mokri kužki. Ali res mislijo ti »Jutrovci«, da so klerikalci zato, da bi reševali potaplajočo se JDSarsko ladjo, v kateri je polno smradu in dušičnih plinov? Naj se le potopi, ker že tako smrdi po celi Jugoslaviji!

Nasilnež. Žagar Valentin Majdič je kričal in razgrajal po Rimski cesti. Prišel je stražnik, ki je Majdiča aretiral, toda Majdič je zasolil stražnika zauhitel in zbežal. Ko je stražnik Majdiča dohitel, se je ta zopet uprl in le s pomočjo nekega časnikarja je mogel stražnik ukrotiti zelo pijanega Majdiča.

Tatvina na glavnem kolodvoru. Dne 24. t. m. je neznan tat iskal sreče po vagonih III. razreda v težaškem vlaku. Od-

nesel je dvema potnikoma kovčege z vsebino nad 5000 K.

Tatvine. Te dni je bilo Mariji Kline iz podstrešja, Cesta v Mestni log 15, ukradenega perila za 1000 K. — V Česnovarjevi gostilni na Dolenjski cesti je neki mlad fant ukradel krošnjariju M. Krolo iz Šiske 400 K vredno uro. — Na Krekovem trgu je bila kontoristinja Emiliji Bock iz torbice ukradena denarnica s 400 K denarja. — Finančnemu komisarju L. Žeječu v Bethovnovi ulici je nekdo iz nezaklenjenega stanovanja odnesel dva para moških čevljev v vrednosti 1000 K.

Stanovanjska beda. Včeraj se je vršila pred tukajšnjim okrajnim sodiščem zanimiva pravda, ki jasno osvetljuje neznočni položaj najemnikov. Predvorni trgovski zastopnik Edvard Fantini, Nemec, je med vojno tako obogatel, da si je kupil vilo na Večni poti št. 1 ter si vzdržuje tudi ekvipažo. Usoda je potisnila v njegovo vilo kot najemnika g. E. F. Vsed velike domišljavosti hišnega gospodarja sta prišla z najemnikom km. v konflikte. Gospod Edvard Fantini in njegova gospa Valerija sta si utepala v glavo, da morata kakorkoli spraviti g. Franca E. iz stanovanja. Doma sta šikanirala gospoda E. in njegovo ženo, kar sta le mogla: psvala ju z barabami, s komunisti, s pakajo, ksindelnom in s podobnimi lubeznivostmi. V tem peklju morata živeti g. E. čeva, ki bi, če bi le mogla, šla v kako drugo stanovanje. V lastno obrambo je od meseca julia 1920 gospod E. vložil proti Fantinijevemu 9 tožb. Gospod Fantini si je celo izmislil, da je g. E. ukradel mobilije in cvetlice, seveda so sodne proizvodbe ugotovile popolno neistinitost hudih obdolžitev. Od Fantinijevih je celo padla beseda: »Seveda ste lahko pravde dobili, ker imate sodnike podkupljene«. Šlo je namreč za sedbo civilnega sodnika glede na odpoved stanovanja s strani Fantinijevih, ki je zahtevek odklonil. Gospod Fantini je celo udaril in poškodoval služkinjo E. čevih. Dne 28. septembra 1921 je gospod nadšvetnik Potratu po večurni razpravi obsodil gospoda in gospo Fantinijevo vsakega na en mesec zapora, katero kazen je spremenil Edvardu Fantiniju na 3000 in Valeriji Fantinijevi na 1500 kron denarne globe, povrtni morata tudi pravdne stroške in mora plačati Edvard Fantini poškodovani služkinji 80 kron za zdravila in 100 K za bolečine.

Ta slučaj, o katerem smo poročali le površno, nam jasno dokazuje, kako bi metali iz stanovanj uradnike in revne stanovalce hišni posestniki, če bi se jim brez vsake omejitve izročili na milost in nemilost najemniki.

Književnost med goriškimi brati. »Goriška Matica« izda za l. 1922. izredno lep koledar, ki bo bogato okrašen z izvirnimi slikami in bo vseboval članke, povesti, pesmi iz peres malone vseh domačih duševnih delavcev. Ob enem s Koledarjem izda Goriška Matica še dve drugi knjigi. In sicer II. zvezek svoje Zabavne knjižnice pod naslovom »Naši ljudje«. Delo je spisal odlični goriški pisatelj dr. Alojzij Remec, iz čegar peresa je potekla znamenita ljudska zgodovinska povest »Veliki punte«. Tudi v tem delu riše pisatelj življenje in trpljenje naših primorskih rojakov v njihovem boju za obstanek. — Druga knjiga bo vsebovala dr. Jože Lovrenčiča »Gorske pravljice«, ki žive med ljudstvom na Kobariškem. Cena vsem trem knjigam je malenkostna: 5 lir, kdor hoče imeti pa trdo vezan koledar, pa 7 lir ali 46 K oziroma 65 kron. Naročnino sprejema: Klub Soča, Ljubljana, Bethovnova ulica št. 15. Kdor more, naj ne zamudi te prilike, da podpre velevažno književno podjetje naših goriških bratov in si zagotovi troje lepih knjig, prežetih z duhom naših vrlih Primorcev.

Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar.

Izdaja konzorcij »Novoga Časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Kolesa, pnevmatiko, motocikli

vse dele in opremo priporoča

J. GOREC

LIUBLJANA, Gosposvetska cesta št. 41.

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4.

Podružnica: Seienburgova ul. 4.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Sveti oliki ovratnike, za

pešnice in sreje.

Podružnice: Maribor Novo mesto Kočevje

Gospiska ul. 38. Glavni trg. št. 38.

OGLAS!

Ljubljansko občinstvo se opozarja, da je vrhniška tovarna konzerv in mesne industrije

otvorila svoj prodajni paviljon

na

Vodnikovem trgu.

v katerem bo razprodajala prvovrstne mesne izdelke po zelo nizkih cenah.